

G A I A

S A J T Ó S Z E M L E

2003. március

XXI. évf., 390. szám

SZERKESZTŐSÉGI

Az elmúlt héten az Egyesült Államok elindította a háborút Irak ellen. Cikkeink nagy része a háborús készülődéssel kapcsolatos. Előretételezve április 12.-re, egy elemzésben foglalkozunk Magyarországi EU csatlakozásának várható következményeivel és a szavazást megelőző erőteljes kampánnyal. Következő számunk megjelenésekor már a népszavazás eredményét is ismerjük majd. Szűkebb környezetünkben közöljük a lezárult szombathelyi hazai környezet- és természetvédő társadalmi szervezetek XIII. Országos Találkozásának két állásfoglalását.

EGYESÜLETI HÍRADÓ

„BeleZÖLDülünk?”

2003. március 18.-án az Ökotárs Alapítvány a „BeleZÖLDülünk? - Környezetvédők az Európai Unióról” kampány keretében beszélgetésre hívta a sajtó munkatársait. A téma: az uniós csatlakozás és a környezetvédelem. A beszélgetésben és a szervezésben egyesületünk tagjai is részt vettek.

A résztvevő szakértők: Ámon Ada, Energia Klub; Móra Veronika, ETK; Scheiring Gábor, Védegylet. Moderátor:Lányi András, Védegylet.

A beszélgetés főbb területei: Magyarország közelgő EU-csatlakozásának egyik hangsúlyos témája a környezetvédelem. Sok szó esett már az Unió által megkövetelt környezetvédelmi beruházások százmilliárdos összegéről, a szigorodó szabályozásokról és általában a tiszta környezet felértékelődéséről. "Tisztább lesz a levegő? - Igen" szól az óriásplakát. Azért ez talán nem ilyen egyszerű, de valódi értékelés, tényszerű információ alig-alig jelenik meg ezen a területen (ezen sem). Távolról sem nevezhető tájékoztatásnak az, ami a szennyvíztisztítók és hulladéklerakók építéséhez megszerezhető EU-pénzekről elhangzik - azt is meg kellene vizsgálni, hogy például a gazdaság, a közlekedés, a vízügy, a foglalkoztatáspolitikai, a mezőgazdaság területén várható változások a környezet, a fenntartható fejlődés szempontjából valóban a jó irányba mutatnak-e? Mäsképpen fogalmazva: milyen hatással lehet a csatlakozás a demokratikus jogokra, a jólétre és a környezetre nézve?

Ennek megválaszolására tettek kísérletet hat környezetvédő szervezet munkatársai, akik többéves tapasztalataik alapján egy új kiadványban foglalták össze várható következményeket, a pozitívakat és negatívakat egyaránt. A füzet nyolc tematikus fejezetben veszi górcső alá az EU környezeti és gazdasági filozófiáját, illetve az egyes ágazatok helyzetét és várható jövőjét, különös tekintettel a hazai vonatkozásokra és a szükséges intézkedésekre.

A beszélgetés kiindulópontját adó "BeleZöldülünk? - Zöldek az EU-ról" című ingyenes kiadványt az Energia Klub, az ETK, a HuMuSz, az LMCS, az MTVSZ és a Védegylet közösen jelenteti meg. A kiadvány az előbbi szervezetektől beszerezhető, illetve letölthető a <http://eu.zpok.hu/honlaprol>.

Hírek **4749**

EGYESÜLETI HÍRADÓ

„BeleZÖLDülünk” **4749**

LEVELEK A SZERKESZTŐHÖZ

A „létvédelem”-ről **4750**

Csapda **4750**

JELENTÉS A HARMADIK BOLYGÓRÓL

Állásfoglalás erdeink jövőjéről és a Rábáról **4751**

TÁRSADALOM

George Monbiot:
Szándékos vakság **4752**

Russell Mokhiber és
Robert Weissman:
Miért ellenezzük a háborút?
12 év **4754**

Lépünk ki a NATO-ból!
4755

GAZDASÁG

Dr. Csath Magdolna:
Koppenhága után **4756**

EGÉSZSÉGÜGY

AIDS: a Nyugat nem segít ingyen **4757**

Egészségügy vagy betegségügy **4758**

KÖNYVISMERTETŐ

Rachel Carson:
Néma tavasz **4759**

TÖRTÉNETEK

György Ottília:
A szívárvány **4759**

H Í R E K

HuMuSz-per - A HuMuSz pert nyert a METRO áruházlánc ellen. Jogosulatlan névhasználat miatt helyreigazításra és 300 ezer forint nem vagyoni kártérítésre kötelezte a Pest Megyei Bíróság a METRO áruházakat. Az ítélet nem jogerős. A METRO szórólapon aláíróként tüntette fel a HuMuSz-t, ezzel reklámozva "szelektív gyűjtési" programját. Erre felhatalmazása nem volt, ráadásul a program szakmailag alkalmas a HuMuSz szakmai tekintélyének lejáratására.

Global Projekt Film Klub - Az Energia Klub bemutatja a „Global Projekt Film Klubot”. A vetítések 2003. március közepétől kezdődően hetente csütörtökönként 19 órától tartjuk a Kultiplex Mozi kistermében.
Bp. IX. ker., Kinizsi u. 29.
Belepő 300 Ft

Bővebb felvilágosítás:
Tracey Wheatley
Energia Klub,
Bp. 1056, Szerb u. 17-19.
(1) 411 3527

Megjelent az IGEN 2003. márciusi száma - A tartalomtól:
Bethlenfalvy Gábor: Egyháztáji •
Hegy Bálint: Imádság békéért •
Csapody Tamás: Az Irak elleni háború •
Balogh Viktor: Civilben katona •
Pánczél Hegedűs János: Szent élet, szent háború, szent halál - a miles Christi vallásos életeszmenyéről •
Varga Tímea: Ne öljl! •
Fr. Pacsay Fidél OFM Cap: Cristofori Márk, az apostoli követ •
Bethlenfalvy Gábor: Nézzünk magunkba, mielőtt a rendszert szidjuk •
Verdes Sándor: Építsük át a tű fokát? Biztos, hogy a tű fokával van a baj? •
Baják Gábor: Büntudatunk arcai

Szerkesztőség:
1035 Budapest, Kórház u 37.
(1) 387-6503, igen@axelero.hu;
www.igen.hu.

Uzsoracivilizáció II. - Megjelent Drábik János - decemberi számunkban már ismertetett - Uzsoracivilizáció című könyvének második része. A kötet „A kamatkapitalizmus új világrendje” alcímet viseli.

„A világ szupergazdag pénzdinasztiái által létrehozott, és több száz éves múltra visszatekintő HÁLÓZAT olyan sok rejtett szállal, sűrűn egybekapcsolódó hierarchia, amely a háttérből irányítja az időközben globálissá növekedett pénz hatalom széles körű intézményrendszerét.

A HÁLÓZAT felső és ismeretlenségbe burkolódzó vezetői a demokratikus államok ellenőrzése alatt nem álló központi bankok segítségével, feudális módon kontrollálják az egyes államok gazdaságát és politikai rendszerét, összhangban azokkal a titkos megállapodásokkal, amelyeket a rendszeresen tartott nemzetközi magán-találkozásokon és konferenciákon fogadnak el.”

<http://www.goldbook.hu/kiadvany.php?konyvid=114>
ISBN: 963 9437 45 X

Elolvad az Északi-sark jégsapkája? - Néhány évtized múlva a jelenleginél rövidebb úton is eljuthatnak a tengerjáró hajók Európából Japánba vagy éppen Alaszkába. Az északi-sarki jégsapka 2080-ra annyira visszahúzódik, hogy nyáron hajók közlekedhetnek az Atlanti- és a Csendes-óceán között.

<http://www.nol.hu/Default.asp?DocCollID=92944&DocID=86554#86554>

Első az USA - A Guinness World Records legfrissebb adatai szerint az üvegházhatású szén-dioxid emberi eredetű kibocsátásának legnagyobb része az Egyesült Államokból származott 2000-ben. Összesen 5800 millió tonna a teljes kibocsátás, amely 3,1 százalékkal több, mint az előző évi érték.

Hetek óta küzdenek az olajjal az Őrségben - A Nyugat-dunántúli Környezetvédelmi Felügyelőség szakemberei még mindig gyűjtik az olajat azokból a mesterséges olajcsapdákból, amelyeket december közepén egy vasúti üzemi balesetben kifolyt kétezer liter gázolaj miatt építettek az Őrségben.

<http://www.nol.hu/Default.asp?DocCollID=92671&DocID=86314#86314>

Sivatagi tájtervezés: veszélyben a kaktuszok - A tájtervezők és a gyűjtők által gerjesztett kereslet a vad kaktuszfajok és ritka növények iránt hamarosan meghaladhatja a kínálatot a Mexikó és az USA határán lévő Chihuahua-sivatagban. Ezt a WWF és az IUCN (Nemzetközi Természetvédelmi Szervezet) által közösen működtetett TRAFFIC új elemzése állapította meg.

<http://www.origo.hu/tudomany/fold/20030127sivatagi.html>

Esemény-lista - Beindult az esemeny@zpkok.hu levelezőlista! Ezen a listán a civil szervezetek által szervezett eseményeket (környezetvédelem, béke, stb.) itt lehet közzétenni, akit az ilyesmi érdekel, ezen a listán kaphat rendszerese értesítéseket.

Az [Esemeny@zpkok.hu](mailto:esemeny@zpkok.hu) listával kapcsolatos legfőbb tudnivalók:

feliratkozás:
<http://www.zpok.hu/mailman/listinfo/esemeny>

drótlevelelben:
esemeny-request@zpkok.hu
a TARGY (subject) mezőbe: subscribe

leiratkozás:
<http://www.zpok.hu/mailman/listinfo/esemeny>

drótlevelelben:
esemeny-request@zpkok.hu
a TARGY (subject) mezőbe: unsubscribe

A lista archívuma:
<http://www.zpok.hu/pipermail/esemeny/>

LEVELEK A SZERKESZTŐHÖZ

A „létvédelem”-ről

Kedves Csaba!

Meszlényi Attila „Létvédelem” cikke érdekes felvetés. Egyelőre még nem tudom, támogassuk-e? Úgy vélem, bár a „környezetvédelem” tényleg túl hosszú, talán nem is fedi le azt a „zöldséget” amivel mi foglalkozunk, mégis eléggé gyökeret vert már. Bár valóban rövidebb a „lét” a „környezet” szónál, de úgy érzem azzal, hogy belesétálunk a beszédünkben - és írásunkban - rövidítések és egyre rövidebb szavak alkalmazásába, éppen a magyar nyelv természetes dinamikája ellen dolgozunk. Unger Zsuzsa szokta mondani, hogy „Hová sietünk?” - tényleg, nem kellene átvenni a nyelvünket tönkretévő rövidítések és "gügyögések" (ubi, nari, pasi, vagy NGO, GMO stb.) rossz divatját!

Az ökológia szó magyarításáról:

Tényleg jó lenne sokszor valami mással kiváltani, főleg a szóösszetételekben szereplő „öko” előtagot. De nem vagyok benne biztos, hogy minden esetben egyetlen szóval kell kiváltani az „öko”-t. Fordítás során is sokszor nem lehet egyszerű helyettesítéssel elintézni egy, a magyarban még gyökeret nem vert idegen szót tartalmazó mondatot. Ilyenkor át kell alakítani az eredeti mondat szerkezetét, hogy teljesen átadjuk a mondanivalót. Nem lehet mindent tükörfordítani - néha

időt és erőfeszítést kell szánni arra, hogy miként kerülhessük el az idegen szó alkalmazását. Hasonló a helyzet szerintem az öko-előtaggal. Valószínűleg több lehetőséget kell kitalálni a kiváltására és az adott szóösszetétel jelentésének megfelelően kell kiválasztani az odailőt. Ökofalu helyett például mondhatjuk, hogy élőfalu, de az öko-építészet esetében lehet, hogy már mással kell helyettesíteni az öko-előtagot. (Egyébként az „előfalu” bevezetésével nem Piros - György Lajos - kísérletezett, hanem az akkori Ökofalu Hálózat szerkesztői, olvasói kerestek új kifejezést. Talán Zaja Pétertől eredt az élőfalu javaslat, de ebben nem vagyok biztos.)

Szóval, a magyarítás igényét támogatom, de ne mindenáron erőltessük, és próbáljunk meg találékonyak lenni!

Végül Orgoványi Anikó levelére válaszolva csak annyit mondanék, hogy a globalizáció helyett már évekkel ezelőtt a világgymatosítás szót javasoltuk. Ehhez még csak annyi megjegyzést tennék, hogy elsősorban a gazdasági globalizáció (corporate globalization) helyett használjuk a világgymatosítást!

Fidusz

Csapda

A valóságshow műsorait figyelve az az érzésem támadt, mint amikor az ember sokáig a jó meleg szobában tartózkodik, kint tombol az ítéletidő, és a szobában elernyedve fittyet hány a külvilágra. Érzéketlenül válik a kinti valóságra. Csapda: elhitetjük magunkkal, hogy a fűtött szoba a valóság, s ami kint van, az minket nem érdekel, ahhoz semmi közünk. Aki még emlékszik nagymamája, nagyapja meséjére, élettörténeteire, az tudja, hogy a való világot a minket körülvevő világmindenség, a lent és a fent, a szívekben rejtőző isteni szikra és szellemünk, gondolataink alkotják. Mi is az egészség? Az egészség testi, lelki és szellemi harmónia. A testi egészséget a nyers és manipulálatlan élelemből nyerhetjük, hiszen ebben lehetők fel azok az enzimek, ásványi anyagok és vitaminok, amelyek védik és erősítik testünket és valóban táplálnak. Az agyonfőzött, -sütött ételek mellé külön meg kell vásárolnunk a természet ajándékait, mert a test hiányállapotai rengeteg betegség okozói. A lelki egészségünket is akkor tudjuk töretlenül megőrizni, ha háromfelé figyelünk: kifelé, befelé és felfelé. Úgy tűnik, ez is leszűkült, csak kifelé és csak a külsőségekre összpontosítunk. A szellemi egészségünket a szép, a művészi, az értékes, a kultúra, a könyvek, a

zeneművek, a festmények őrzik. Az üzleti gondolkodású televíziók és rádiók műsorai egyoldalúak, unalmasak, közönségesek. Nem oldják a feszültséget, mely egész nap terheli az embereket, nem ringatnak álomba, nem emlékszünk belőle semmire. Nem építik az embert. A helytelen magatartásmódot kár hallgatni és nézni, aki jár-kei a világban, lépten-nyomon érzékeli. Bajban a világ, s benne az ember. Bajban a szépség, s hiányban az emberi lélek. Bajban a kultúra, s hiányban az élő és felnövekvő nemzedék. Mi a megoldás? Vegyük kezünkbe a sorsunkat. Nézzünk csak egyszerre három irányba: kifelé, befelé és felfelé is. Keressük magunkban az értékeket, s ne kívülről várjuk! Vigyáznunk kell a bennünk lévő jőra, mert a rosszal együtt létjogosultságot kér. Csak tőlünk függ, milyenné válik világunk, a belső és a külső is. Csak tőlünk, a benne élő emberektől. A jó, a nemes, a csúf, a rossz mindig belülről árad kifelé. Dolgunk van a világban - ezt soha ne feledjük. "Küzdés nélkül az élet nem lesz; Élet kell a küzdelemhez." Az asztalomon, a naptár első lapján egy szájjal festett gyönyörű havasi táj, s alatta Áprily Lajos verse: "Imádkozom, legyek vidám..., hogy házamat vidítani tudjam."

Papp Anna, Nagylózs

JELENTÉS A HARMADIK BOLYGÓRÓL

Állásfoglalás erdeink jövőjéről és a Rábáról

Végetért a hazai környezet- és természetvédő társadalmi szervezetek XIII. Országos Találkozója, Szombathelyen. A négy napos rendezvényen 700 civil aktivista (388 szervezet képviselőjében) vett részt az egész országból. Az alábbiakban két a találkozón elfogadott és általunk is fontosnak ítélt állásfoglalást teszünk közre.

ÁLLÁSFOGLALÁS ERDEINK JÖVŐBEN KÍVÁNTOS KEZELÉSÉRŐL

Az Országos Találkozó résztvevői, jövőbeni életlehetőségeink megőrzése, élő környezetünk további pusztulásának megállítása és helyreállításának megkezdése érdekében felkérjük az Országgyűlést illetve a Kormányt az alábbi intézkedések megtételére:

- Biztosítsa a jelenlegi állami erdőterületek tartós állami tulajdonban maradását. Sürgősen szüntesse meg állami erdeink rövid távú profitorientált, jelenleg részvénytársasági formában történő kezelését. Helyezze előtérbe az erdő védelmi és közjóléti funkciójának érvényesülését. Hozzon létre ennek megfelelő kezelő szervezetet és biztosítsa a hosszú távú működéshez szükséges forrásokat.
- Megfelelő szabályozással mozdítsa elő a természetvédelmi és gazdasági érdekek közti konfliktusok feloldását. Segítse elő a folyamatos erdőborítást s ezzel alapvető ökológiai funkciókat hosszú távon biztosító, természetes folyamatokra alapozó szemléletű (pl. PRO SILVA) erdőgazdálkodás elterjedését és kiemelt jelentőségű ismeretként való oktatását.
- Támogassa a magántulajdonban lévő erdőterületeken is a védelmi és közjóléti funkciók fokozott érvényesítését. Dolgozzon ki megfelelő programokat és mechanizmusokat a támogatások végrehajtásához.
- A Nemzeti Földalapba ezután kerülő erdőterületeket, illetve az erdő számára potenciálisan alkalmas területeket adja állami, vagy társadalmi szervezetek kezelésébe.
- Az ország területén az erdő számára potenciálisan alkalmas területeken ökológiai szemléletű erdőtelepítést valósítson meg. E földterületek egy részén mielőbb jelöljön ki megfelelő méretű regenerációs mintaterületeket. E területek rendeltetése legyen a természetes újraerdősülés segítése, élő rendszerek helyreállítása, természetközeli gazdálkodási formák kísérleti bevezetése, valamint e tevékenységek bemutatása. Ennek megvalósulása érdekében ezeket a területeket adja egy e célra kijelölt szervezet teljes jogú kezelésébe.
- A vad védelméről, a vadgazdálkodásról valamint a

vadászatról szóló törvény módosításával biztosítsa a földtulajdonosok, állami erdőterületek esetében a kezelő számára a vadászati jogok feletti gyakorlati rendelkezés lehetőségét, ezzel tegye lehetővé a természetes szint sokszorosára duzzasztott (etetett, tenyésztett), mára már erdeink létét fenyegető, felújulását akadályozó nagyvadlétszám jelentős mértékű csökkentését.

INDOKLÁS

Élő környezetünk pusztulása minden terepi vizsgálat és tapasztalat szerint folytatódik a természetvédelmi intézkedések ellenére is.

A Föld adott helyén, így a Kárpát-medencében a Természet legfontosabb megnyilvánulása a létében ismert, de formájában és jelentőségében felületesen kezelt "szukcesszió", amely az élőrendszer törekvése egy ép, egészséges, a tartós létezés feltételeinek megfelelő állapot fönntartására, vagy sérülés esetén helyreállítására.

Magyarország területének túlnyomó részén természetes, egészséges körülmények között a Természet erdő formát ölt.

Sajnos az erdőterület az elmúlt évszázadok során folytatott túlhasználattal, mezőgazdasági, ipari, és települési területfoglalás, valamint az életfeltételeket sokszor negatívan befolyásoló természetellenes, vízelvezető vízrendezés következtében ma már csupán mintegy 19 %-ot tesz ki. E területre visszaszorult erdeinknek is csupán töredéke tekinthető valóban önszervezett és önszabályozó képességgel rendelkező, egészséges, élő erdőnek, a többi a vágásos üzemmód, kiváltképp a tarvágásos technológia következtében mára már csak az erdő maradéka, egy-két fapopuláció egy-két korosztálya, illetve faültetvény.

A tarvágott (vagy "fokozatosan felújítógátt") területen - a legjobb esetben átmenetileg - valamennyi fa és a többi erdei élőlény nagy része elpusztul vagy eltűnik, az erdőt élőrendszerre szervező organizáció megszűnik, a területről gyorsan távozó csapadékvíz pedig talajpusztulást és domb-, hegyvidék esetén pusztító árvizeket okoz. A száraz periódusban az erdő hiánya miatt nem áll rendelkezésre az éltető tartalékvíz. A tarvágásos technológiához tartozó vágásterületi égetéskor ("vágástakarítás") eltűnnek a vékony gallyakban tárolódó tápanyagok.

Ez természeti környezetünknek olyan károsítása és pazarlása, amit a jövőben nem engedhetünk meg magunknak.

Maradék természeti értékeink megőrzésére a rövid távú, természetellenes fatermesztési, vadtenyésztési és vízelvezetési célú technológiák nem alkalmasak, ezért szükségessé vált azok felváltása. Minden, erdővel kapcsolatos szakmának van, vagy kialakítható hosszú távra is megfelelő, sőt egyetlen erdőkezelő szakmává összefogható technológiája.

A haladó gondolkodású, természetközeli (folyamatos erdőborítást biztosító) erdőgazdálkodás a fakitermelés és egyéb haszonvételek során nem szünteti meg az erdei organizációt, hanem elősegíti a természetes folyamatok érvényesülését, az élőrendszer egészséges szerkezetének és állapotának helyreállítását. Az ilyen erdőgazdálkodás kiscsoportos - lékes - illetve szálalásos használatot folytat, amely a (közép-európai) őserdő természetes folyamatait utánozva egyidejűleg, fenntartható módon szolgálja a már középtávon is egybe eső gazdasági és ökológiai érdekeinket.

Őseink ártéri fokgazdálkodása pedig arra mutat példát, miként lehet a folyók vizét áldásként fogadó, megőrző és hasznosító vízrendezéssel szolgálni a Természet és az ember érdekeit.

Az egykori erdők helyén létesített mezőgazdasági területek egy részéről mára bebizonyosodott, hogy a mezőgazdálkodás rajtuk fenntarthatatlan. Ezek a földek ma parlagon állnak (mert a rajtuk termett termés bevétele nem fedezi a természettel szemben működő gazdálkodási technológia költségeit), lehetőséget nyújtva arra, hogy a mára jól látható élettelenedési, biológiai és klimatikus sivatagosodási folyamat megfordítása, az ökológiai katasztrófa elkerülése érdekében kijelöljük azokat a területeket, ahol a természetes erdő öngyógyulási, regenerációs folyamatai segíthetők, tanulmányozhatóak, bemutathatóak, s a Természettel együttműködő gazdálkodási formák bevezetése, ill. felelevenítése kísérleti jelleggel megkezdhető. Az allergiás tüneteket kiváltó parlagfű és egyéb pionír lágyszárúak huzamos tömegszaporodása is e módon szüntethető meg.

ÁLLÁSFOGLALÁS A RÁBÁRÓL

A Rába folyót teljes hosszában, és volt ártereinek, mellékvízeinek értékes, újraéleszthető környezetét meg kell őrizni. Kezdeményezzük a védettségi eljárás megindítását.

Az élővizek problémáit saját vízgyűjtőterületükön belül kell megoldani. A Rába természetvédelmi oltalom alá

helyezését a Rába-víz Balatonba vezetésének ötletétől különválasztva kell kezelni. Tiltakozunk a Rába, illetve más folyók vízének Balatonba vezetése ellen!

*Környezet- és természetvédő társadalmi szervezetek XIII. országos találkozója
Szombathely, 2003. március 9.*

TÁRSADALOM

George Monbiot:

Szándékos vakság

Miért nem képesek a liberális beavatkozás-pártiak látni, hogy Irak része az USA globális hatalmának bebetonozására irányuló erőfeszítésnek?

forrás:

Guardian - 2003. márc. 11.

<http://www.indymedia.hu/cikk.shtml?x=7577>

kivonatolta és fordította: Szende György

A háború Afganisztánban nyilván járt bizonyos előnyökkel: például, lányok ezrei először mentek iskolába, és az ország egyes részeiben a nők újra munkába mehettek. Míg több mint 3000 civilt öltek meg a bombázások, míg az ország jó részét még ragadozó hadurak ellenőrzik, míg az ígért közreműködés nagyrészt nem valósult meg, míg a kínzás széles körben elterjedt,

és még nőket ütlegelnek az utcákon, helytelen lenne lekicsinyelni a tálibok vereségéből következő kedvező eredményeket. Tudom, hogy érzéketlennek tűnhetek, de szerintem mindez nem azt jelenti, hogy az afgán háború jó dolog volt.

Akik támogatták ezt a háborút, és most új háborúra hívnak fel, majd mind elfelejtették, hogy minden konfliktusnak két oldala, és így minden győzelemnek kétféle következménye van. Megváltozott az afgán rezsim, de nehezebben megfogható módon az USA kormánya is, amelyet nem csak a katonai felsőbbrendűségének a demonstrálása tett képessé a háborúra, hanem a széleskörű támogatás is, amelyet élvezett. Az engedélyt, amelyet Afganisztánra kapott, felhasználta

arra, hogy a háborút továbbvigye, ahová csak akarja. Azoknak közülünk, akik ellenzik Irak küszöbön álló meghódítását, fel kell ismerniük annak a lehetőségét, hogy ha a dolog a tervek szerint fog menni, sok iraki életét javíthatja. De úgy tenni, mintha a csata Irakban kezdődne és fejeződne be, annak a kontextusnak a szándékos tagadását igényli, amelyben ez végbemegy. Ez a kontextus a szuperhatalom nyers kísérlete átalakítani a világot, úgy, ahogyan az neki megfelel.

Az e heti Observerben David Aaronovitch azt állította, hogy szeptember 11. előtt a Bush-kormányzat "viszonylag közömbös volt a közel-keleti rendszerek természetére iránt". Amerika csak a megtámadása után kényszerült érdeklődni kezdeni a világ más részei iránt. Ha Aaronovitch hisz ebben, akkor jól teszi, ha megnézi a Project for the New American Century webhelyét. Ezt a nyomásgyakorló csoportot mások között Dick Cheney, Donald Rumsfeld, Jeb Bush, Paul Wolfowitz, Lewis Libby, Elliott Abrams és Zalmay Khalilzad alapították, akik közül ma (az elnök testvérét kivéve) mindenki magas rangú hivatalos személy az USA kormányában.

A csoport elvi nyilatkozata, amelyet ezek az emberek 1997. június 3.-án aláírtak, kijelenti, hogy az USA-val szemben a fő kihívás „az amerikai elveknek és érdekeknek kedvező új évszázad kialakítása”. Ez "erős és a jelenlegi és jövő kihívásoknak megfelelni kész haderőt, az amerikai elveket külföldön merészen és céltudatosan előmozdító külpolitikát, és az USA globális felelősségét elfogadó nemzeti vezetést" igényel.

1998. január 26.-án ezek az emberek Clinton elnöknek írtak, sürgetve őt "új stratégia meghirdetésére", nevezetesen „Szaddam Husszein rezsimjének a hatalomból való eltávolítására”. Ha Clinton elmulaszt cselekedni, "veszélyezteteti a régióban az amerikai csapatok, olyan barátaink és szövetségeseink, mint Izrael és a mérsékelt arab államok, és a világ jelentős része olajellátása biztonságát”. Elismerték, hogy ennek a doktrínának lesznek ellenzői, de "az amerikai politikát nem nyomoríthatja tovább a félrevezető ragaszkodás az ENSZ Biztonsági Tanácsának az egyhangúságához". A múlt évben a Sunday Herald megszerezte a Project által 2000 szeptemberében készített bizalmas jelentés egy példányát, amely érzékeltette, hogy Szaddam eltávolítása a stratégiájának csak a kezdete, nem a vége. „Míg a megoldatlan iraki konfliktus az azonnali igazolást nyújtja, a jelentős amerikai erő jelenlétének a szükségessége az Öbölben meghaladja Szaddam Husszein rendszerének a kérdését.” A szélesebb stratégiai cél, hangsúlyozta a jelentés, „fenntartani az USA globális felsőbbrendűségét”. Egy másik, a Herald által megszerzett, Paul Wolfowitz és Lewis Libby által írt dokumentum arra hívta fel az USA-t, hogy „gátolja meg a fejlett ipari országokat a vezetésünk kétségbevonásában, sőt abban is, hogy nagyobb regionális vagy globális szerepre törekedjenek”.

A hatalom átvételekor a Bush-kormányzat gondot fordított arra, hogy ne ijessze meg a szövetségeseit. Az új elnök csak annak a szükségességéről beszélt, hogy „céltudatosan és alázattal terjesszük ki az erőnket” és „találjunk új módokat a béke megőrzésére”. A hivatalban töltött első hete óta azonban nem annyira az ország, mint inkább a planéta építésével kezdett foglalkozni. Bush rakétavédelmi programjának a színlelt célja lelőni az érkező nukleáris rakétákat. A valódi cél igazolni a

Pentagon „Jövőkép 2020-ra” című dokumentumában foglalt, rendkívül ambiciózus terveket: a világűrűt új hadszínterré változtatni, olyan orbitális fegyverrendszereket fejlesztve, amelyek azonnal le tudnak rombolni bármely célt, bárhol a Földön. Azt a benyomást keltve, hogy a programja tisztán védelmi, Bush igazolhatja a rémítő új módot annak az eléréséhez, amit ő "teljes spektrumú dominanciának" nevez az égitest biztonsága felett.

Az amerikai kormány a New York elleni támadás után azonnal „előretolt bázisokat” kezdett létesíteni Ázsiában. Mint Elizabeth Jones külügyminiszter-helyettes megjegyezte: "Amikor az afgán konfliktus véget ér, mi nem hagyjuk el Közép-Ázsiát. Távlati terveink és érdekeink vannak ebben a térségben". Az USA-nak most bázisai vannak Afganisztánban, Pakisztánban, Üzbegisztánban, Türkmenisztánban, Kazahsztánban, Kirgizisztánban, Tadzsikisztánban és Grúziában. A jelenlétük voltaképpen szétrombolta a Sanghái Együttműködési Szervezetet, amelyet Oroszország és Kína létesített, megkísérelve regionális alternatívát kifejleszteni az USA hatalmával szemben. Januárban az USA Dzsibutiba lépett, látszólag a terror elleni háborújának kiszélesítése céljából, közben véletlenül megszerezve a stratégiai ellenőrzést Bab al-Mandab, a világ két legfontosabb olajszállítási útvonalának egyike felett. A másikat, a Hormuzi Szorosot, már ellenőrizte. Két héttel ezelőtt, ugyanazzal az ürüggyel, 3000 katonát küldött a Fülöp-szigetekre. A múlt évben tárgyalásokat kezdett katonai bázis létesítéséről Sao Tomé és Príncipe-n, ahonnan, ha úgy dönt, uralhatja Nyugat-Afrika fő olajmezőit. Tisztán jó szerencséje révén, az amerikai kormány most stratégiai ellenőrzést gyakorol a világ majdnem összes nagy olajtermelő térsége és olajszállítási útvonala felett.

Nemzeti tragédiáját ürügyként arra is felhasználta, hogy új nukleáris és biológiai fegyvereket fejlesszen, miközben széttepi a korlátozásokra tervezett globális egyezményeket. Mindez úgy történik, ahogyan a projekt előírta. Ez, egyebek között, a biológiai eszközök olyan új generációjának a kifejlesztésére is felhívott, amely meghatározott genetikai jellemzőkkel rendelkező embereket fog megtámadni.

Miért találják ennek a háborúnak a támogatói olyan nehéznek látni, ami történik? Miért néznek másfelé a konzervatívok, akik megdühödnek, amikor az EU megpróbálja megváltoztatni a csokoládéknak tartalmát, ha az USA vazallus állammá igyekszik tenni bennünket? Miért nem hajlandók a liberális intervencionisták, akik félnek attól, hogy Szaddam Husszein egy napon tömegpusztító fegyvereket vethet be, látni, hogy George Bush éppen ezzel fenyeget egyre több államot? Azért, mert nem tudnak szembenézni a fenyegetés mértékével, és az ellenállás mértékével, amely szükséges a szembeforduláshoz? Azért, mert ezek a bátor harcosok nem tudnak a valódi terror szemébe nézni?

Russell Mokhiber és Robert Weissman:

Miért ellenezzük a háborút? - 12 érv

Világszerte milliók tüntettek a háború ellen. Egyértelmű volt az üzenetük: "Nem akarunk háborút!" De mivel a médiát uraló háborús uszítók elferdítik és félremagyarázzák a bimbózó békemozgalmat, folyamatosan ismételnünk kell a józan érvelésünket a háború ellen. Az alábbiakban egy tucat érvet sorolunk föl:

1. Irak nem jelent fenyegetést az USA számára.

A térség egyik leggyengébb hadseregével Irak biztosan nem fenyegetés a világ egyetlen szuperhatalma számára. Nincs bizonyíték, hogy rendelkezne nukleáris fegyverekkel vagy akár közel állna ahhoz, hogy ilyeneket birtokoljon. Nincs bizonyíték, hogy szándékában állna vegyi vagy biológiai fegyverekkel megtámadni az Egyesült Államokat, ha egyáltalán vannak ilyen fegyverei. Irak és az Al-Kaida kapcsolatára sincs bizonyíték.

2. Irak elrettenthető.

Még ha Irak fenyegetni akarná is az USA-t, az elsöprő erejű ellencsapás bizonyossága elrettentené ettől. Ez abból is látszik, hogy nem használt vegyi vagy biológiai fegyvereket sem az USA, sem Izrael ellen az Öböl-háborúban.

3. Az, hogy az iraki fenyegetés az Egyesült Államok számára, csak háború esetén képzelhető el.

"Bagdad nem akar sem hagyományos, sem tömegpusztító fegyverekkel Amerikára támadni" írta George Tenet, a CIA igazgatója 2002 októberében a kongresszusnak. De ha Szaddam arra a következtetésre jut, hogy az USA elkerülhetetlenül megtámadja őt, akkor valószínűleg sokkal kevésbé lesznek gátlásai a terrorista eszközök használatát illetően.

4. Más terroristák jelentette kockázat háború esetén növekszik.

Az, hogy Amerika megtámadja és megszállja Irakot, újabb inspirációt és toborzási lehetőségeket jelent az Al-Kaida és más terroristaszervezetek számára és hosszútávon növeli mind az USA-ban, mind az amerikai állampolgárok ellen külföldön elkövetett terrorcselekmények kockázatát.

5. Az amerikai katonákat vegyi és biológiai fegyverekkel támadhatják.

Bár nincs okunk kételkedni a relatíve gyors amerikai győzelemben, nem elhanyagolható annak a kockázata, hogy az amerikai csapatok veszteségeket szenvednek. A háztól-házig küzdelem Bagdadban veszélyes lehet.

Ha a Bush-kormány tömegpusztító fegyverekkel kapcsolatos vádjai igazak, és ha tényleg pontosak azon állítások, melyek szerint a hírszerzés felderítette a tömegpusztító-fegyverek használatára vonatkozó iraki terveket, akkor az amerikai katonák óriási kockázatnak vannak kitéve. Múlt vasárnap jelentették, hogy a vegyi

és biológiai fegyverek elleni védekezésre szánt felszerelés 60-90%-a hibás. A Pentagon egyik szóvivője szerint a gázálarcon levő lyukakat könnyű betömni.

6. Az ellenőrök képesek elvégezni a feladatukat.

Ákármennyi tömegpusztító fegyvere volt is Iraknak, nyilvánvaló, hogy az ellenőröknek az előző alkalommal sikerült ezek túlnyomó többségét megsemmisíteni. Az iraki meg nem alkuvás ellenére az ellenőrök érnek el eredményeket. A kormány hangulatkeltése ellenére a tapasztalatok szerint az ellenőrzési folyamat elérheti a célját.

7. A józan ész is elveti az erőszakot.

Mivel Irak nem jelent azonnali fenyegetést sem Amerikára, sem a szomszédjaira nézve, az ellenőrzés folytatásának van értelme. Háborúhoz később is folyamodhatunk, viszont ha egyszer elkezdjük, elvesz az esélye annak, hogy erőszak és veszteségek nélkül érjük el a céljainkat. A nyilvánvaló költségek mellett az erőszak még több erőszakot okoz egy beláthatatlan ördögi kört indítva el.

8. A megelőző háború doktrínája ellentétes a nemzetközi joggal és az emberi(es)séggel.

Mivel az Egyesült Államokat közvetlen veszély nem fenyegeti, a kormány a megelőző háború doktrínájával igazolja terveit. De ha azért legitim módon háborút lehetne indítani, mert egy ország talán a jövőben el fog valamit követni, akkor nem sok morális vagy legális fék maradna a háborúk kirobantása számára. A következmény veszélyes és erkölcstelen.

9. Nem akarunk birodalmat.

A háború hívei közül sokakat az motivál, hogy megmutassák Amerika katonai erejét és egy olyan kor eljövételét várják, amikor az amerikai elit kedve szerint alkalmaz katonai erőt. Sokan nyíltan megvédik az amerikai imperializmus eszméjét, mert szerintük a világhatalomra pályázók közül eddig egyedülként terjeszti a demokráciát és az emberi jogokat. De minden birodalomnak volt egy önigazoló ideológiája, hogy szűk érdekeit legitimálja. A jelenlegi sem különbözik tőlük. Az imperializmus és a demokrácia alapvetően összeegyeztethetetlen.

10. A bosszú nem legitim ok a háborúra.

A Bush-kormány egy része kétségtelenül azért akarja Szaddam végét, mert az nem volt hajlandó távozni az Öböl-háború után és állítólag köze volt egy merénylet-

kísérlethez az elnök apja ellen. Szaddam egy szörnyű és brutális diktátor, és egy gyilkossági kísérlet (ha tényleg volt) förtelmes dolog, de a bosszú miatt nem lehet háborúzni.

11. Az energiaproblémának van jobb megoldása is.

Túlzás, hogy a háború célja csak az olaj, sok más tényező van még. Ugyanakkor nem hihető, hogy kihagyták volna a számításból. Nem könnyű elhinni, hogy az USA akkor is ilyen sokat foglalkozna Irakkal, ha nem a világ második legnagyobb olajforrásán csücsülne. Épp ideje, hogy Amerika (és a többi ország) túllépjen az olaj és szénalapú energiaforrásokon. A megújuló energiaforrások kiaknázása nagymértékben csökkentené a hagyományos energiaforrások használatát és kisebb beruházásokkal is hamar túljutnánk az olajfüggő gazdaságon.

12. Iraki emberéletek forognak kockán.

Ha a háború kitörése nem jár azonnal Szaddam lemondásával, bizonyosan óriási veszteségeket okoz a besorozott iraki katonáknak és különösképpen a civileknek. Aki szolidaritást vállal az iraki néppel (de nem brutális kormányukkal), az ellenzi a háborút, amely óriási szenvedést okozna nekik.

Russell Mokhiber a Washingtoni alapítású Corporate Crime Reporter, míg Robert Weissman a Multinational Monitor, (<http://www.multinationalmonitor.org>.) szerkesztője. Együtt írták a Corporate Predators: The Hunt for MegaProfits és az Attack on Democracy (Monroe, Maine: Common Courage Press; <http://www.corporatepredators.org>) című műveiket.

*forrás: www.indymedia.hu
fordította: Endre*

Lépjünk ki a NATO-ból!

- a Magyar Kormány ne növelje Magyarország katonai kiadásait
- Hazánk ne támogassa az USA felelőtlen háborús ellenterror akcióit
- Minden ország katonája menjen saját hazájába
- Magyarország lépjen ki a NATO-ból!

LÉPJÜNK KI A NATO-BÓL!

Az Alba Kör Erőszakmentes Békemozgalom felhív minden békeszeretőt, a militarizmust és a fegyverkezést elutasító, vagyis az igazi biztonságért tenni akaró embert, hogy velünk együtt követelje a magyar kormánytól, hogy ne hajoljon meg az arrogáns követelőző erős és gazdag NATO hatalmak és a fegyverkereskedői érdekcsoportok előtt:

- Követeljük, hogy a Magyar Kormány ne növelje Magyarország katonai kiadásait, hanem fegyverkezés helyett elsősorban a választási programjukban ígért népjóléti intézkedésekre fordítsa az ország erőforrásait. Követeljük, hogy nyíltan és összecszerűen tárják a közvélemény elé, hogy a NATO milyen elvárásokat támaszt velünk szemben.
- Hazánk ne támogassa az USA felelőtlen háborús ellenterror akcióit. Újból gögősen szórják szét a világban a gyűlölet, az igazságtalanság és az erőszak csírázó magvait, melyekből egyre véresebb terror fakad.

A NATO-t irányító USA agresszív politikájával újabb háborús konfliktusba próbálja rántani hazánkat, ezzel veszélyeztetni biztonságunkat. Kérjük, hogy Magyarország maradjon ki a súlyosbodó világháborús krízisből. Kérjük, hogy a magyar katonákat ne vigyék külföldre. Magyarországnak semmiféle előnye nem származott NATO tagságából. A hazánkban ideiglenesen állomásozó szovjet csapatok helyett most az USA tart fent katonai támaszpontot az ország területén. Minden ország katonája menjen saját hazájába.

- NATO csapatok használják Európa legnagyobb katonai gyakorlóterületét a Bakony-ban, tönkretéve hazánk természeti kincseit. Követeljük, hogy a területet az alatta lévő feltáratlan barlangokkal együtt nyilvánítsák természetvédelmi területté.
- Követeljük, hogy Magyarország lépjen ki a NATO-ból. Hamis az a beállítást, miszerint a gazdasági fejlődéshez vagy az EU tagsághoz szükség volna a NATO tagságra. Írország, Finnország, Svédország, Svájc, Ausztria sem tagjai a NATO-nak. Franciaország nem tagja a NATO katonai szervezetének. Magyarországon akkor lenne jobb élni, ha a mi fejlődésünkre költenénk a NATO fegyverlobbistái által követelt horribilis összegeket.

Budapest, 2002. november

Báti Márk, Illyefalvi-Vitéz Ildikó, Pernecky László, Rátkai János, Sik Toma, az Alba Kör ügyvivői testülete

GAZDASÁG

Dr. Csath Magdolna:

Koppenhága után

A költségvetésért felelős európai uniós biztos, Michaela Schreyer nemrégiben így nyilatkozott: "El sem lehetett volna képzelni kedvezőbb pénzügyi megoldást, mint amilyennel az EU a bővítést megoldotta." Mit is jelent ez? Azt, hogy a 10 várhatóan 2004-ben csatlakozó ország a csatlakozás utáni első három évben összesen 25,1 milliárd eurót fog kapni. Az EU azonban valójában csak 10,3 milliárd eurót ad, ugyanis a 10 ország befizetési kötelezettsége ezen időszak alatt 14,8 milliárd euró lesz! Játsszunk csak el kicsit a számokkal! A 10,3 milliárd 10 országnak, három évre ígért összeg.

Ez egy országra és egy évre számítva 0,343 milliárd euró, vagyis körülbelül 80,7 milliárd forint. Ha a felajánlott teljes összeget a 10 belépő ország lakosságához viszonyítjuk - ami körülbelül 75 millió -, akkor ez a belépő országok minden egyes állampolgára számára évi 137 Ft, vagyis havi 11,4 Ft támogatást jelent!

Természetesen az összeget nem egyenletesen osztják majd el az országok között. Nyilvánvaló, hogy Lengyelország például sokkal több pénzre számíthat, mint Magyarország; aminek az oka nemcsak az, hogy a lengyelek sokkal többen vannak, mint mi vagyunk, hanem az is, hogy politikusai sokkal jobban harcoltak országuk érdekeiért. Mibe is kerül tehát a bővítés az EU állampolgárainak? Számítások szerint 9 euróba, vagyis 2115 forintba évente, és 176 forintba havonta! Jogos tehát a költségvetési biztos büszkesége: jó üzletet kötött az EU! Főleg, ha azt is figyelembe vesszük, hogy eddig a német újraegyesítésre 600 milliárd eurót költöttek, ami a 10,3 milliárd 58-szorosa, és ennek ellenére, a volt Kelet-Németországban a mai napig óriási gondok vannak: a gazdaság stagnál és nagy a munkanélküliség. Sőt ahhoz képest is jó üzlet, amit az EU korábban ígért a csatlakozni vágyó országoknak. Az 1999. évi berlini EU-s csúcson ugyanis még 9,4 milliárd euróval többet ajánlottak fel: ez csaknem annyi pénz, mint amennyi a mostani tényleges összeg, a 10,3 milliárd euró! Vagyis: mára közel felére csökkent az az összeg, amelyre a belépő 10 ország együttesen számíthat. De hogy az üzlet valójában milyen jól sikerült, azt egy további tény is igazolja: az, hogy a korábbi 9,4 milliárd euróval nagyobb összeget az akkori vélemények szerint "csatlakozásra érett" 5-6 országnak ajánlottak fel, most viszont a 9,4 milliárddal kevesebbet 10 ország fogja kapni! Ügyes - mondhatnánk! Ez az alacsony érték átlagosan a jelenlegi EU-tagországoktól bruttó hazai termékük - GDP-jük - maximum 0,043 százalékát igényli majd. Nevetséges összeg. Viszont érdekes, hogy Törökország, amely egyhamar nem lesz tagja az EU-nak, 144 millió euró, Bulgária és Románia pedig 1 milliárd euró EU-s segélyre

számíthat 2003-ban. Visszatérve a tíz országnak felajánlott 10,3 milliárd euróra: érdemes ezt az összeget a jelenlegi EU-s közvetlen mezőgazdasági támogatásokkal is összevetni. Ezek összege évente 40 milliárd euró, amelynek közel egynegyedét a francia parasztok kapják. Tehát tíz ország 3 év alatt fog annyi támogatást kapni az EU-tól, mint a francia parasztok egy év alatt! Gáláns gesztus! Vagy, ahogy a The Economist ez évi első száma fogalmazott: "pocsék pénzügyi feltételeket fogadtak el a csatlakozni akaró országok". Persze, meg kell említeni azt a pénzt is, amelyet csalétekként húz az EU a 10 ország orra előtt: ez a pályázatokkal megszerezhető összesen 20,9 milliárd euró. Ez egy országra és egy évre vetítve körülbelül 0,7 milliárd euró. Ez sem nagy összeg. De nem is ez a fő baj vele, hanem az, hogy "virtuális", vagyis nem valódi, nem elérhető. A pályázati pénzekhez ugyanis olyan feltételekkel lehet csak hozzájutni, amelyekkel a csatlakozó országok állampolgárainak többsége nem rendelkezik. Először is ismerni kell az EU-s embertelenül bürokratikus és költséges pályázati rendszert. Továbbá saját pénzzel is kell rendelkezni, ugyanis a pályázati pénzek sohasem 100 százalékosan finanszíroznak egy témát, hanem csak "hozzájárulnak" annak megvalósításához. Végül pedig csak olyan témákat hajlandó támogatni az EU, amelyek EU-s érdekeket is szolgálnak. Nem véletlen, hogy az EU-s tanulmányok többsége is őszintén bevallja, hogy legalább 5-10 évig nagyon kicsi eséllyel pályázhatnak majd az új belépők, mivel a rendszer "kiismerésére" és megtanulására a korábban belépőknek, például Görögországnak és Portugáliának is legalább ennyi időre volt szüksége. Ezért ez a 20,9 milliárd van is, meg nincs is. És akkor még nem is beszélünk a legnagyobb problémáról, a közvetlen mezőgazdasági kifizetések egyértelműen versenyhátrányt és ezért "előre beprogramozott" tönkremenést jelentő alacsony szintjéről. Ami azt jelenti, hogy amíg a francia, holland, dán, spanyol stb. gazdák valamilyen tevékenységért mondjuk 100 eurót kapnak majd, ugyanezért a tevékenységért a magyar gazda csak 35 euróra számíthat. Ez földindulást fog elindítani a magyar mezőgazdaságban: növekvő munkanélküliséggel és szegénységgel. A "beprogramozott eredmény" pedig a föld külföldiek általi felvásárlása lesz.

Azt, hogy a helyzet drámai, jól érzékelteti Jens-Peter Bondénak, az Európai Parlament tagjának legutóbbi nyilatkozata. A következőt mondta:

"A népszavazások előtt azt javasolom a csatlakozó országok politikusainak, hogy az igazat, és csak a szintiszta igazat mondják az embereknek, ha nem akarnak hiteltelenné és közutálat tárgyává válni a csatlakozás után, amikor a valóság kendőzetlenül felszínre fog

kerülni. "Majd így folytatja: lehet egyébként, hogy nem is az előnytelen pénzügyi feltételek okozzák majd a legnagyobb problémát, hanem az, amikor a demokráciát éppen tanuló országok állampolgárai rájönnek arra, hogy frissen nyert demokráciájuk jelentős részét azonnal el is veszítik. Életüket a 85 ezer oldalnyi EU-s joganyag fogja irányítani. Nem lesz más választásuk, mint hogy minden egyes sort betartanak, még akkor is, ha az ellentétes lesz nemzeti joganyagukkal, sőt alkotmányukkal. Ugyanis az EU-ba lépés után a nemzeti alkotmányok is alábbvalóak lesznek, mint bármelyik egyszerű brüsszeli szabály, amelyet eurobürokraták, zárt ajtók mögött, az éjszakákba is belenyúló üléseiken kitalálnak. Sokkolni fogja az újonnan belépőket, amikor rájönnek, hogy az EU nem demokratikus intézmény: a döntéshozás nem átlátható és a polgárok által nem ellenőrizhető folyamat. Ezért, tisztelt politikusok, legyetek őszinték és becsületesek, és beszéljetez mindezekről a problémákról"- ajánlja Jens-Peter Bonde a belépő országok politikusainak.

A The Economist című brit szaklap azonban mintha kételkedne abban, hogy a politikusok valóban őszinték lesznek. Így fogalmaz a már említett számban: a koppenhágai csúcs után, a pezsgők és a beszédek következtek.

Medgyessy Péter magyar miniszterelnök például a következőt mondta: "Magyarország számára - 60 év megszakítás után - most indul újra a történelem."

forrás: www.csillagosveny.inf.hu
global@zpok.hu

EGÉSZSÉGÜGY

AIDS: a Nyugat nem segít ingyen

Az Egyesült Államok visszautasította, hogy súlyos HIV-járványban szenvedő afrikai országok olcsóbban juthassanak hozzá életmentő gyógyszerekhez. A Guardian megdöbbentő összeállítást közöl a témában: van gyógyszer, pénz, harmincmillió afrikai beteg, és nincs megoldás.

forrás:

NOL . 2003. február 19. 17:10 . Szerző: Bil
<http://www.nol.hu/Default.asp?DocCollID=96367&DocID=89245#89245>
Global levelezőlista
Global@zpok.hu
<https://www.zpok.hu/mailman/listinfo/global>

George Busht szoros kapcsolatok fűzik a gyógyszeriparhoz, ez lehet az oka annak, hogy a Kereskedelmi Világszervezetben (World Trade Organisation, WTO) képtelenek megoldást találni az afrikai AIDS-járványra - ezt vetették az amerikai elnök szemére Genfben, a gyógyszerek kereskedelméről folyó tárgyalásokon a Guardian jelentése szerint.

Az Egyesült Államok visszautasította, hogy bizonyos betegségek gyógyszereit kivegyék a szabadalmi korlát alól. Az így elbukott javaslat szegény országok számára

lehetővé tette volna, hogy legálisan vásárolják életmentő orvosságok másolatait olcsó, ázsiai forrásból. A Guardian jelentése szerint abban mindenki egyetért, hogy el kell törölni a szabadalmi korlátot a szegény országok számára, de abban nem tudnak megegyezni Genfben, hogy mely betegségek gyógyszereire vonatkozzon ez.

Egy mai hír szerint Malawi egyik minisztere elismerte, hogy három gyereke halt meg AIDS-ben. A lépés váratlan, mert egyes országokban a mai napig szegény, ha valakinek a rokona AIDS-beteg. Thengo Maloya azt is elmondta, hogy minisztériumának száz alkalmazottja halt meg az elmúlt négy évben.

Malawi lakosságának közel tíz százaléka fertőzött. Afrikában harmincmillió ember hordozza a vírust. Mint a Guardian írja, országok válhatnak működésképtelenné, mert a keresőképes lakosság eltűnik a föld színéről. Az áldozatok gyerekei az utcára kerülnek. Az amerikai titkosszolgálat szerint az AIDS akár a terrorizmus egyik motorja is lehet - állítja a brit lap.

Az újság tényfeltáró riportot közölt tegnap arról, hogy miért nem kapnak ezek az országok gyógyszert. Léteznek ma már olyan szerek, amelyek a betegséget ugyan nem szüntetik meg, de életben tartják a fertőzöttet, aki akár tünetmentesen élhet. Csakhogy ezek megfizethetetlenek egyes afrikai országok számára.

A Guardian riportja különös jelenség: arról szól, hogy senki nem tudja, mi lehet a megoldás akkor, amikor egy földrészt járvány sújt, van rá gyógyszer, és ahogy egy gyógyszer cég vezetője mondja: "iszonyú sok a pénz a világban".

A gyógyszergyártók szerint az afrikai kormányoknak és a nemzetközi szervezeteknek kellene megfizetniük az orvosságok árát. Egy ázsiai cég feleannyiért is legyártja a Nyugaton kifejlesztett szert, és boldogan adná el Afrikában - ha a Kereskedelmi Világszervezetben a kormányok legalizálnák ezt a gyakorlatot. De a gyógyszercégek szerint ez a szellemi tulajdonuk meglopása lenne, miközben ők rengeteget öltek a kutatásba.

Megszólal egy tudós a riportban, aki szerint a gyógyszeripar a világ egyik legjövedelmezőbb üzlete, és nem igaz, hogy olyan sokat költenek kutatásra, mint amit a cégek állítanak.

A gyártók érdekképviseletének vezetője még azt is kilátásba helyezi, hogy akár felhagynak az AIDS-kutatással, mert csak olyan szerek kifejlesztésével érdemes foglalkozni, amire van fizetőképés kereslet - fenyegetődzik Harvey Bale.

Megszólal a világ egyik legnagyobb gyógyszeripari cégének, a GlaxoSmithKline-nak a vezetője. Arról beszél, hogy olcsón tudná adni a szert, ha sokat rendelnének belőle, de az afrikai kormányok nem rendelnek. Ő viszont a szabadalmat nem adja. Mi is profitért dolgozunk - mondja.

Jean Pierre Garnier azzal büszkélkedik a riporternek, hogy a cégének lelke van, és ez a lelkes vállalat sokat tesz a világért nemcsak anyagi érdekből. A riporter becsülése szerint a lelkes vállalat vezetője hétmillió fontot keres évente. Megoldást azonban a lelkes cég sem talált még.

Egészségügy vagy betegségügy

Tudják-e az emberek, hogy önmaguk mennyiben vétkesek betegségükért és mások betegségéért? Amit megesznek, megisznak, belélegeznek és életmódjuk egészségükre mennyire ártalmas? Csillogó máz mögé bújtatott termékek előállítói tudják-e, hogy mit hoznak forgalomba? Akik engedélyezik és felületesen kontrolálják tudják-e, hogy határérték szabványaik idejét múltak? Egy konkrét termék beltartalma még nem károsít, határérték alatt van, de több fogyasztása esetén már veri a lécet! Összegződnek a hatások. Azok a mechanizmusok melyek tudatlanságban tartják, manipulálják hazug reklámjaik révén a fogyasztókat, birka tömegként kezelve, ökológiai bűnözők! Vállalkozásösztönzés, munkahelyteremtés álcája mögé bújva. Az álszakértők, tudós okostojások, politikusok lelkiismerete szabadságon van. Struccpolitika! Alacsonyabb rendű célok magasabb rendű kielégítése.

BETEGSÉGRE NEVEL TÁRSADALMUNK!

Jó üzlet az egészségtelen élet, a betegség. Társadalmi erőforrásokat egyre fokozódóan terheli, leszívja. Sok terméket lehet jó haszonnal értékesíteni ezen a piacon. Emberseregeknek ad egzisztenciális boldogulást mások betegsége. Egészségkárosító iparágak tömege, munkahelyteremtés címén virágzik. Gyógyító intézmények, eszközök, személyek fenntartása feneketlen hordó. Gyógyszergyártás, mely haszon-

alanyként kezel. A mai egészségügy (betegségügy) sebnyalógató, csapdaspírál gyötri. Az igazi okok feltárása és kiküszöbölése, nem célja. Az életmódunk, értékrendünk gyökeres átalakítása. Fordítva ülünk a lovon. Hiányzik társadalmunkból az ökológia felsőbbbsége, az egészséges élet tisztelete. A civilizáció torz értékrendje belehajsolja az embereket a természetidegen, egészségtelen életbe. Ma jogunk van nem törődni a természet legalapvetőbb szabályával, az élet, az egészség logikájával! Az országunk igazi imázsa a következő: (a "való világ")

- Minden második ember szív-, és érrendszeri betegségben hal meg!
- Minden ötödik ember allergiás, asztmás!
- Minden nyolcadik házaspár meddő!
- A rák, a mozgásszervi betegségek, a depresszió növekedése, a cukorbetegség, a depresszió
- Minden ötödik ember létminimum alatt él!
- A népesség csökken, a családi életnek nincs becsülete!
- 150.000 gyermek alul táplált!
- Közel 1000 helyen veszélyes hulladéklerakó van!
- Pest szennyvizének 60%-a kezeletlenül jut a Dunába, a tűzijátékok tövében!

Azonnali értékrend váltásra van szükség! Ökológiai rendszerváltásra! Ez a fajta civilizáció zsákutca!

KÖNYVISMERTETŐ

Rachel Carson:

Néma tavasz

Mérföldkő e könyv, olyannyira az, hogy sokan (amerikai szerzők különösen) 1962-es megjelenésétől számítják a globális zöldmozgalom létezését. (Magyarul egyébként 32 éves késéssel látott napvilágot, de legalább megvan. Igaz, kis kiadónál, különösebb hírverés nélkül jelent meg, így meglepően sokan máig nem tudnak a magyar fordításról.) Főszereplője a hírhedt DDT rovarirtó/növényvédő szer, amelyet egy rövid ideig csodavegyületként ünnepelt a világ. Rovarölő hatásának felfedezéséért még a Nobel-díjat is megkapta egy Müller nevű svájci biokémikus 1948-ban. Bő egy évtizeddel később azonban megdöbbentő dolgok derülte ki a DDT-ről: kimutatták rákkeltő és egyéb káros hatásait az emberre és számos más, nem "kártévő" élőlényre nézve is. Ezek széles körben ismertté válásában szerzett hatalmas érdemeket Rachel Carson a szóban forgó könyvvel. Noha a vegyipari lobbis azonnal kemény ellentámadásba lendült, Carson és társai megnyerték a DDT-csatát: a vegyszert mára a világ legtöbb országában betiltották (elsőként éppen Magyarországon a hatvanas évek végén, bár nem elsősorban környezetvédelmi okok miatt), és ma már inkább csak a malária elleni küzdelemben használják. (Velünk maradt azonban még sok száz más, veszélyes növényvédő szer...) Habár nyilvánvalóan

léteznek már frissebb művek is a növényvédő szerek káros hatásairól (magyarul alighanem a legjobb Darvas Béla: Virágot Oikosnak című könyve; listánkon a 7. hét könyve volt az idén), a Néma tavasz különösen Carson a klasszikus természetbúvárokat idéző stíluserejének és tudásának köszönhetően még negyvenévesen is több egyszerű történeti érdekességnél.

Takács-Sánta András

(Katalizátor Iroda, 1994, 264 oldal)

A könyv antikváriumokban gyakran felbukkan, ráadásul rendszerint olcsón, és a Zöld Boltban is kapható.

Ez a könyvismertető eredetileg a zoldirodalom@zpk.hu levelezőlistán jelent meg. A lista célja, hogy a legtöbbször kis példányszámban megjelenő, magyar nyelvű, környezetvédelmi témájú könyvek, folyóiratok és egyéb kiadványok szélesebb körben ismertté váljanak. A listára bárki feliratkozhat, ehhez csupán annyit kell tennie, hogy küld egy levelet a vedegyletiroda@zpk.hu címre.

TÖRTÉNETEK

A szivárvány

A égen széles piros szivárvány jelent meg. Végigvonult az északi szemhatártól a déliig. Az emberek csoportokba verődve nézték, és suttogva merték csak kiejteni: háború lesz, járványok, éhínség. Ahány ember, annyi világvége.

A piros szivárvány csak nem akart eltűnni az égről. Az emberek egyre türelmetlenebbül várták a háborút, a járványokat, az éhínséget.

György Ottília

Gaia sajtószemle <http://www.etk.hu/gaia> ■ Kiadja az Egyetemes Létezés Természetvédelmi Egyesület (ETK) ■ Alapította: György Lajos (Piros) gyorgy@koki.hu ■ Összeállította: Bukta Csaba polgári szolgálatos giaszerk@zpk.hu ■ Hálózati terjesztés: Fidrich Róbert (Fidusz) fidusz@zpk.hu, <https://www.zpk.hu/mailman/listinfo/gaiakuld> ■ Az Egyesület elnöke: Móra Veronika move@okotars.hu ■ A szemle megjelenését támogatta a Környezetvédelmi Minisztérium KAC és az Ökotárs Alapítvány ■ ISSN 1419-1776 ■ Az ETK és a szerkesztőség postacíme: 1054 Budapest, Vadász utca 29. ■ A szerkesztő a beküldött anyagokat esetleg tömöríti, a fölösleges idegen szavakat magyarra fordítja. A hozzászólások terjedelme nem múlhatja felül az eredeti írást. ■ Mindenkit szeretettel várunk kedd estétként 18 és 20 óra között összejöveteleinken, a Bp. V. Vadász utca 29. alatt.